

У ході роботи Конгресу було реалізовано спробу вільного обговорення альтернативних варіантів державотворення. Висловлювалися різноманітні пропозиції – від передачі влади робітничим і селянським Радам і негайного проголошення України соціалістичною республікою до формування так званого «Малого Конгресу» з повноваженнями «верховної влади».

На рішення Трудового конгресу значною мірою вплинув наступ радянських військ на Київ, розгорнутий у січні 1919 р. В умовах наближення фронту Конгрес на останньому засіданні 28 січня ухвалив «Закон про форму влади в Україні». Він підтверджував статус Директорії як «верховної влади», щоправда, тимчасової – до скликання наступної сесії Трудового конгресу [2, 117].

Конгрес трудового народу був останньою спробою Директорії закласти основи державного будівництва в Україні. Через більшовицький наступ Конгрес не тільки припинив свою роботу, але і фактично саморозпустився. Він вже ніколи не збирався. Більше того, політичні умови не дали можливості Директорії втілити в життя навіть те, що було започатковано Конгресом.

2 лютого 1919 р. Директорія змушена була під ударами збройних формувань більшовиків залишити українську столицю.

Література

1. Історія державності України. / За заг. ред. Бандурки О.М., Ярмаша О.Н. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2004. – 608 с.
2. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України. 1917-1920: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997. – 208 с.
3. Ткач М.Ю. Трудовий конгрес України. К.: Альтернатива, 2005. – 189 с.

Владислав Михайлович Лисенко – студент I курсу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Світлана Сергіївна Шоптенко** – доцент кафедри
юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СУДДІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Конституція України закріпила, що правосуддя в Україні здійснюється професійними суддями, які виконуючи свої обов'язки забезпечують повний, всебічний, об'єктивний та своєчасний розгляд та вирішення адміністративних, господарських, кримінальних, цивільних справ та справ про адміністративні правопорушення. Враховуючи вплив

суддівської діяльності на права, свободи та законні інтереси фізичних та юридичних осіб, суспільства та держави, до осіб, які бажають стати суддями, ставиться ряд вимог особистісного та професійного характеру.

Відповідно до статті 69 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» на посаду судді може бути призначений громадянин України не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, доброчесним та володіє державною мовою [1]. Кваліфікаційні вимоги до суддів відрізняються в залежності від того, в якому суді особа бажає працювати суддею. При цьому чинний закон у сфері судочинства не вимагає від кандидатів на посади суддів вищих інстанцій наявності стажу роботи на посаді судді.

Так, суддею апеляційного суду може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя в апеляційному суді, а також відповідає одній із таких вимог: 1) має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років; 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше сім років; 3) має досвід професійної діяльності адвоката, в тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років; 4) має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1-3, щонайменше сім років [1].

Деяко вищі вимоги ставляться до суддів Верховного Суду, а саме відповідність вимогам до кандидатів на посаду судді, підтвердження здатності здійснювати правосуддя у Верховному Суді, а також відповідність одній із таких вимог: 1) має стаж роботи на посаді судді не менше десяти років; 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше десять років; 3) має досвід професійної діяльності адвоката, в тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше десять років; 4) має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1-3, щонайменше десять років [1].

Крім вимог до кандидатів на посади суддів, Закон України «Про судоустрій і статус суддів» містить перелік обставин, за яких особа не може претендувати на заняття посади судді. До них належать такі підстави: обмежена дієздатність чи недієздатність; не знята чи непогашена судимість; хронічні психічні чи інші захворювання, що перешкоджають виконанню функцій зі здійснення правосуддя; грубе чи систематичне нехтування обов'язками; заборона обіймати відповідну посаду; звільнено з посади судді за вчинення істотного дисциплінарного проступку; порушення вимог щодо несумісності; набрання законної сили

обвинувальним вироком щодо кандидата; порушення обов'язку підтвердити законність джерела походження майна; звільнення з посади судді за результатами кваліфікаційного оцінювання.

Узагальнюючи вказані критерії відбору кандидатів на посади суддів, можна зробити висновок, що до них ставляться вимоги щодо віку, громадянства, вищої юридичної освіти, стажу роботи, володіння державною мовою, компетентності та доброчесності. Призначення на посаду судді відбувається за результатами конкурсу, що включає в себе ряд етапів визначення особистісних, психологічних та професійних якостей особи, а також спеціальну підготовку.

Дещо інші вимоги ставляться до кандидатів на посади суддів у зарубіжних державах. Так, наприклад, у Австрії на посаду судді може бути призначений лише дієздатний австрійський громадянин з бездоганною репутацією, який завершив повний курс юридичної освіти в університеті (з отриманням диплому), має не менше одного року судової практики та отримав позитивну характеристику не менше трьох суддів наставників [2, с. 25].

У Польщі на посаду судді може претендувати особа, яка має польське громадянство і в повній мірі користується своїми цивільними правами і правами громадянина, гарантує належне виконання обов'язків судді, має бездоганний характер, закінчила вищий юридичний навчальний заклад та пройшла дворічне стажування, а також здала судові чи прокурорські іспити і не менше року пропрацювала судовим чи прокурорським асесором (стажером), та досягла 26-річного віку [3, с. 352].

У Німеччині суддею може стати особа, яка отримала юридичну освіту в університеті, здала перший державний іспит, пройшла після цього підготовче службове стажування і здала після нього державний іспит. Підготовче професійне стажування продовжується два роки [4].

Узагальнюючи зазначені вимоги, можна побачити, що в усіх краях ставляться схожі вимоги до кандидатів на посади суддів. Однак у європейських державах більше уваги приділяється практичній підготовці (стажуванню) кандидатів до роботи суддею, яка становить два роки. Більш тривалий період стажування дозволяє краще опанувати навички роботи суддею та отримати необхідний практичний досвід для цього. Також є відмінності у вікових вимогах та в іспитах, які вони складають. Цікавим досвідом, який доцільно запровадити і в Україні, є австрійська вимога щодо отримання позитивних характеристик не менше ніж від трьох суддів наставників.

Література

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545

2. Власов И.С. Как происходит назначение на судебскую должность в различных странах// Юстиция. –2008. – №15. – С. 24-28
3. Марцинкевич А.М. Вимоги до кандидатів на посаду судді: зарубіжний досвід/ А.М. Марцинкевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/user/Downloads/Nzclubp_2011_7_88.pdf
4. Немецкий закон о судьях: Пер. снем.– Бонн: “ИНТЕР-НАЦИОНЕС”, 2003. – 25 с.

Каріна Володимирівна Литвиненко – студентка I курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Тетяна Львівна Білоус** – доцент кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук

ПРАВОВА ПРИРОДА ІНСТИТУТУ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поява та функціонування будь-якої держави та права безпосередньо пов'язані з трансформацією соціальних засобів примусу, у тому числі й різновидів соціальної відповідальності, що виявляється в появі юридичної відповідальності, яка є особливою формою державно-владного примусового впливу на розвиток суспільства. [1, с. 44].

Проблематика юридичної відповідальності, її дослідження є одним із найважливіших питань у теорії держави і права, ця тема викликає чимало дискусій серед науковців, а саме питання розглядали: Б. Базилев, О. Скаун, А. Чірков, Р. Хачатурова та інші.

В українській мові «відповідальність» означає «покладений на когось або взятий на себе обов'язок відповідати за певну роботу, дії, вчинки, слова» [3, с. 751]. Термін «відповідальність» можна розглядати у різних аспектах, не тільки як категорію права, і як категорію філософії, етики, соціології, психології, політології. Цей термін, як зазначає, В. Г. Буткевич, був запозичений юристами у XVII–XVIII сторіччях з англійської політико-філософської літератури [5, с. 23]. При цьому варто враховувати, що відповідальність є складним загально-соціальним явищем.

У юридичній науці немає єдиного розуміння поняття, природи та місця юридичної відповідальності в системі права, однак очевидно, що юридична відповідальність є різновидом соціальної відповідальності. У термін «відповідальність» подекуди вкладається різний зміст, але найбільш часто маються на увазі обов'язок та покарання. У першому випадку мова йде про активний аспект відповідальності, в якому вона виступає як усвідомлення особою свого місця в суспільстві, своєї ролі в